

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 588/2535

นางสาว ดวง ตา ศรี มา เสริม โจทก์ นาง มัลลิกา มูล บุญ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 148, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 135

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์เคยฟ้องจำเลยเป็นคดีล้มละลาย จนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่โจทก์ยื่นคำขอรับชำระหนี้เกินกำหนด เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงไม่รับคำขอรับชำระหนี้ของโจทก์ ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 135(2) และเจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้เพียงรายเดียวถอนคำขอรับชำระหนี้ไป ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย โจทก์จึงนำมูลหนี้รายเดียวกันมาฟ้องจำเลยให้ล้มละลายอีก ดังนี้ หากยอมให้โจทก์เอาหนี้ที่หมดสิทธิเรียกร้องในคดีล้มละลายแล้วกลับมาฟ้องจำเลยเป็นคดีล้มละลายใหม่ก็เท่ากับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาชำระหนี้อันผิดบทบัญญัติในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 และการที่ศาลจะสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือพิพากษาให้ล้มละลายนั้น ย่อมทำให้ลูกหนี้ถูกจำกัดสิทธิ และไม่สามารถจัดกิจการทรัพย์สินได้ด้วยตนเองจึงต้องเป็นไปโดยมีเหตุผลสมควรจริง ๆ ไม่ใช่ให้ใช้กฎหมายล้มละลายเป็นเครื่องมือบีบคั้นลูกหนี้ กรณีนี้ฟังได้ว่าเป็นเหตุที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 ศาลต้องยกฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความศาลชั้นต้นได้พิพากษาตามยอมให้จำเลยชำระหนี้ให้โจทก์เป็นเงิน 139,565 บาท พร้อมดอกเบี้ย แต่จำเลยก็ไม่ชำระ โจทก์ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินของจำเลยมาบังคับคดีได้ เพราะจำเลยไม่มีทรัพย์สินใด ๆ เลย จึงถือว่าจำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด และพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษามาตามยอมให้โจทก์จริง โจทก์จึงได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีล้มละลาย และศาลชั้นต้นได้สั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดแล้วเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2530 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ประกาศคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2531 เพื่อให้เจ้าหนี้มายื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่โจทก์ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้เมื่อล่วงพ้นกำหนดเวลา เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอรับชำระหนี้ของโจทก์ ส่วนเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีเพียงรายเดียวคือธนาคารกรุงไทย จำกัด ก็ได้รับชำระหนี้และถอนคำขอรับชำระหนี้ไปแล้ว ศาลจึงได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2531 ให้ยกเลิกการล้มละลายของจำเลยแล้ว โจทก์กลับมาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้จึงเป็นฟ้องซ้ำกับคดีล้มละลายคดีก่อน ขอให้ศาลพิพากษายกฟ้อง ในวันนัดพิจารณา คู่ความแถลงรับข้อเท็จจริงตามฟ้อง และตามคำให้การของจำเลย และจำเลยรับเพิ่มเติมอีกว่าจำเลยไม่มีทรัพย์สินใดนอกจากเงินเดือน เพราะทรัพย์สินอื่นได้ขายชำระหนี้ไปหมดแล้วศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้งดการพิจารณาเพราะเห็นว่าคดีเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ และพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ในการพิจารณาคดีล้มละลายศาลจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 14 แห่ง

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ซึ่งบัญญัติว่าในการพิจารณาคดีล้มละลายตามคำฟ้องของเจ้าหนี้ ศาลต้องพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ถ้าศาลพิจารณาได้ความจริง ให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแต่ถ้าไม่ได้ความจริงหรือลูกหนี้นำสืบได้ว่าอาจชำระหนี้ได้ทั้งหมดหรือมีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้ศาลยกฟ้องหนี้ของโจทก์คดีนี้เป็นหนี้ที่โจทก์อาจขอรับชำระได้ในคดีล้มละลายหมายเลขแดงที่ ล.12/2530 ของศาลชั้นต้น แต่โจทก์ได้ขอรับชำระหนี้เมื่อพ้นกำหนดเวลาขอรับชำระหนี้แล้ว โจทก์จึงเป็นอันหมดสิทธิที่จะเรียกร้องจากจำเลยในคดีล้มละลายได้ และโดยเฉพาะคดีนี้ได้ความว่าโจทก์เองเป็นผู้ฟ้องจำเลยให้ล้มละลายจนศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่โจทก์ยื่นคำขอรับชำระหนี้เมื่อเกินกำหนดเวลา และมีเจ้าหนี้รายเดียวยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาแต่ก็ถอนคำขอรับชำระหนี้ไป เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานต่อศาลศาลสั่งยกเลิกการล้มละลายไปแล้ว ถ้าหากยอมให้โจทก์เอาหนี้ที่หมดสิทธิเรียกร้องในคดีล้มละลายแล้ว กลับมาฟ้องจำเลยเป็นคดีล้มละลายใหม่ก็เท่ากับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาขอรับชำระหนี้อันผิดบทบัญญัติในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 และการที่ศาลจะสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือพิพากษาให้ล้มละลายนั่นย่อมทำให้ลูกหนี้ถูกจำกัดสิทธิ และไม่สามารถจัดกิจการทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง จึงต้องเป็นไปโดยมีเหตุผลสมควรจริง ๆ ไม่ใช่ให้ใช้กฎหมายล้มละลายเป็นเครื่องมือบีบคั้นลูกหนี้ ตามข้อเท็จจริงคดีนี้ถือได้ว่า เป็นเหตุที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลจึงต้องยกฟ้องตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 ตอนท้ายตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 568/2506 ระหว่าง บริษัทธนาคารกรุงเทพจำกัด โดยนายบุญชู โรจนเสถียร กรรมการ โจทก์ นายทรง คุณานุสรณ์หรือจิ้นซัง แซ่ไคว่ จำเลย พิพากษายืน

องค์คณะ

ปรีชา เณริมวณิชย์ · อัมพร เดชศิริ · ราเชนทร์ จัมปาสุต

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/588/2535>